

45/2003. (IV. 16.) OGY határozat

a családon belüli erőszak megelőzésére és hatékony kezelésére irányuló nemzeti stratégia kialakításáról

Az Országgyűlés

- a közelmúltban a közvéleményt felkavaró tragédiák nyomán felismerve a családon belüli erőszak nagymértékű jelenlétét a magyar társadalomban, amikor az élet, testi épség, nemi erkölcs vagy személyi ellen irányuló támadás áldozata a kiszolgáltatott hozzátartozó (gyermek, házastárs, idős rokon);

- felismerve, hogy Magyarországon
= hozzátartozója erőszakos magatartása következtében átlagosan minden harmadik napon meghal valaki;
= házastársa, élettársa (volt házastársa vagy élettársa) erőszakos magatartása következtében átlagosan minden héten meghal legalább egy nő;
= a családon belüli erőszak gyermekáldozatainak száma havonta legalább egy;
- eleget téve a családon belüli erőszak visszaszorítását célul kitűző társadalmi szervezetek és az őket támogató több tízezer állampolgár jogos követelésének;
- eleget téve a Magyar Köztársaság kötelezettségvállalásainak, a nemzetközi egyezményeknek és ajánlásoknak, így különösen

= az ENSZ CEDAW Egyezményére (A Nőkkel Szembeni Diszkrimináció Minden Formájának Felszámolásáról 1979. december 18-án, New Yorkban elfogadott Egyezmény, amelyet Magyarországon az 1982. évi 10. törvényerejű rendelettel hirdettek ki),
= az ENSZ CEDAW Bizottságának a Magyar Köztársaság IV-V. összevont Kormányzati Jelentéséhez fűzött 5. számú Ajánlására (2002),
= a Nők Elleni Erőszak Felszámolásáról szóló Nyilatkozatra, amelyet az ENSZ Közgyűlése 1993. december 20-án, New Yorkban elfogadott 48/104. számú határozatával hirdettek ki,
= a Nők IV. (Pekingi) Világkonferenciájának Cselekvési Programjára és Zárónyilatkozatára (1995),
= a Gyermek Jogairól szóló ENSZ Egyezményre és az ENSZ Gyermeki Jogok Bizottságának a Magyar Köztársaság Első Kormányzati Jelentéséhez fűzött Ajánlásaira (1998.),
= az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésének 1450 számú Ajánlására (2000),
= az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának 5. számú Ajánlására (2002);
- felismerve a hatályos jogi szabályozás hiányosságait, a hatályos jog érvényesülésének nehézségeit, a társadalomban nem ritkán tapasztalható tudatlanságot, illetve érdektelenséget;
- felismerve a társadalmi szervezetek munkájának elengedhetetlenségét mind a prevenció, mind az áldozatok segítése, mind a felvilágosítás terén;
- felismerve azt, hogy a családon belüli erőszak visszaszorítása érdekében a jelenleginél hatékonyabb intézkedésekre, az egyes állami szervek közötti, valamint az állami szervek és a társadalmi szervezetek közötti együttműködés formáinak kiépítésére van szükség;

- elítélve a családon belüli erőszak minden, akárcsak verbális formáját is;
- figyelembe véve azokat a statisztikai tényeket, melyek igazolják, hogy a családon belüli erőszak áldozatai túlnyomó többségükben nők, gyermekek és az időskorúak;

- kiemelve a mindenkit megillető emberi jogok védelmének elsődlegességét, kijelentve, hogy a családon belüli erőszak nem tekinthető magánügynek;
- észelve, hogy a 2002. október 2-i országgyűlési ülésnap napirend előtti felszólalásai alapján az Országgyűlésben képviselettel rendelkező pártok mindegyike egyformán fontosnak és sürgetőnek nevezte a családon belüli erőszak visszaszorításának ösztársadalmi ügyét;

- felismerve a családon belüli erőszak visszaszorítása érdekében egy nemzeti stratégia kialakításának szükségességét,

a következő határozatot hozza:

I. Az Országgyűlés felkéri a Kormányt, hogy az erre szakosodott társadalmi szervezetek bevonásával 2004. március 31-ig dolgozza ki és terjessze az Országgyűlés elé az alábbi törvényjavaslatokat:

a) az ún. távoltartó rendelkezés bevezetése a magyar jogba;

b) a családban (együtt élő vagy már szétvált családtagok között), közös háztartásban, egyéb intim, személyközi kapcsolaton belül, valamint intézményben együtt élők között elkövetett erőszak (a továbbiakban: családon belüli erőszak) eseteiben a bíróságok és a hatóságok előtti eljárásokban soron kívüliség (gyorsított eljárás) biztosítása;

c) A rendelkezésre álló tanúvédelmi szabályok megerősítése, illetőleg további tanúvédelmi szabályok megállapítása annak érdekében, hogy a törvény megfelelő hatékonysággal védje a családon belüli erőszak áldozatainak, illetőleg, tanúinak a személyes biztonságát és emberi méltóságát tanúskodásuk esetén.

II. Az Országgyűlés felkéri a Kormányt, hogy saját hatáskörben az erre szakosodott társadalmi szervezetek bevonásával 2004. március 31-ig

a) alkossa meg azokat az egyértelmű és egységes szabályokat (protokollokat), amelyeket a rendőrség, a gyermekvédelmi szervek, szociális intézmények, egészségügyi intézmények alkalmazni kötelesek családon belüli erőszak esetében, függetlenül attól, hogy az erőszak fennállása már bizonyított vagy még nem bizonyított, de - hatósági, rendőri intézkedésre is okot adóan - valószínűsíthető vagy nyilvánvaló, beleértve az érintett szervek együttműködési kötelezettségét is;

b) bővítse és korszerűsítse a biztonságos menedékház hálózatot és állítson fel a családon belüli erőszak áldozatai számára speciális áldozatvédelmi kríziskezelő központokat az erőszak elől menekülő nők, gyermekek és más bántalmazott hozzátartozók számára;

c) tegye meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a családon belüli erőszakkal összefüggő hatósági eljárások során a bántalmazott családtagok életének, testi épségének és biztonságának védelme kiemelt szempontként érvényesüljön;

d) biztosítson lehetőséget az állami jogi segítségnyújtó rendszer keretében arra, hogy a családon belüli erőszak áldozatai jogi tanácsadást, a hatóságok, a bíróságok előtti eljárásokban szakszerű jogi képviseletet kaphassanak, ha arról rászorultságuk - szociális nehézségeik, egyéb méltányolható személyes körülményeik - folytán nem képesek gondoskodni, de a jogászai közreműködés nélkülözhetetlen az áldozatok jogainak eredményes védelméhez;

e) dolgozzon ki egy olyan komplex, az egész országra kiterjedő cselekvési programot, amely a családon belüli erőszak elleni fellépés során a szankcionálás mellett a protektív tényezőket (megelőzés, védelem, terápia stb.) együttesen alkalmazza;

f) szervezze meg a családon belüli erőszak megelőzésében és kezelésében érintett szakemberek felvilágosítását, folyamatos képzését;

g) tegye meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a családon belüli erőszakkal kapcsolatos célzott statisztikai adatgyűjtés elveit az illetékes állami szervek kidolgozzák és bevezessék.

III. Az Országgyűlés - a hatalmi ágak alkotmányos elválasztásának szempontját tiszteletben tartva - felkéri az Országos Igazságszolgáltatási Tanácsot, hogy saját hatáskörén belül, lehetőségei szerint:

a) szervezze meg a bírák továbbképzését a családon belüli erőszak jelenségével kapcsolatban, az erre szakosodott társadalmi szervezetek szakembereinek bevonásával;

b) találjon megoldást arra, hogy a családon belüli erőszakkal összefüggő ügyeket a bíróságok soron kívüliséget biztosítva bírálják el.

IV. Az Országgyűlés felkéri a Kormányt, hogy a családon belüli erőszak áldozatainak hatékonyabb kezelését szolgáló intézményrendszer létrejöttével összhangban indítson országos felvilágosító, köztudatformáló kampányt, melynek főbb célcsoportjai:

- a lakosság általában,
- az elektronikus és nyomtatott sajtó vezetői és munkatársai,
- a bántalmazottak (felnőttek, gyerekek),
- a bántalmazók,
- az erőszak áldozataival, illetve elkövetőivel hivatali tevékenységük során kapcsolatba kerülő szakemberek (rendőrök, orvosok, szociális munkások, jogászok stb.).

A kampány célja, hogy

a) a társadalom ne legyen közömbös a családon belüli erőszak semmilyen megnyilvánulásával szemben,

b) az állampolgárok ne tekintsek magánügynek a családon belüli erőszakot, és megfelelő információval rendelkezzenek jogaikról és az elérhető segítő szolgáltatásokról,

c) az állami, önkormányzati szervek, a kérdéssel foglalkozó társadalmi szervezetek és a közvéleményt formáló média munkatársai ismerjék fel a családon belüli erőszakkal szembeni küzdelemben viselt felelősségüket.